

יז בשבט תשפ"ג, 8.2.2023

גיליון מס' 832

פרשת יתרו

מי אתה יתרו?

מאת גדעון ישראלי, עין הוצי"ב

לקבלת דף פרשת שבוע בווצאפ (קבוצה שקטה) – לחצו **כאן**

יתרו הוא אחד האישים הבודדים שעל שמם נקראת פרשה בתורה ובזה הוא מצטרף לבלק, פנחס, קרח ולעוד מעטים.

יתרו הוא דמות מרתקת, רומנטית, שנויה במחלוקת ומסעירה את הדמיון.

אנסה לצייר כמה קוים לדמותו.

לפעמים נדמה לי שדמותו של יתרו מזכירה כמה דמויות מודרניות בשל קווי דמיון מסוימים. למשל ניתן למצוא קווי דמיון בין יתרו ללורנס איש ערב, ואולי גם לאורד וינגייט "הידיד".

יתרו הוא כהן מדיין, בדואי מהמדבר, כנראה המתגייר הראשון, היועץ הארגוני הראשון, דמותו מקבילה אצלי בדמיון לקצין סיור (והיית לנו לעיניים.....!).

יתרו מופיע מספר פעמים מועט במקרא, בלי פרטים מרחיבים. לעומת זאת במדרשים דרשו עליו דרשות לרוב. בפעם הראשונה, כאשר משה בורח ממצרים למדין, הוא מוצא מקלט בביתו של יתרו כהן מדין, הוא רועה את צאן יתרו, לבסוף אף נושא את ציפורה בת יתרו לאשה.

המדרש קושר ליתרו 7 שמות שמעצימים את שמו ודמותו ומוסיפים נפח ונופך לאיש: יתרו, חובב, רעואל, חבר, פוטיאל, קני.

הפגישה השנייה עם יתרו היא במדבר סמוך להר סיני, לפני מתן תורה, או לאחר מתן תורה בויכוח הגדול. יתרו מגיע עם ציפורה בתו ושני בניה להיפגש עם משה. הסיבות להגעתו של יתרו גם הם מעט מעורפלות, אך למרות זאת בהזדמנות הזו הוא נותן ייעוץ ארגוני למשה, כיצד לבנות את המערכת המשפטית ואת ההיררכיה במערכת - שרי אלפים, שרי מאות ושרי חמישים.

פרק נוסף בייעוץ שנתן יתרו למשה, הוא קביעת שעות עבודה ומסגרת זמן מוגדרת. יתרו ראה את משה מקבל קהל מהבוקר עד הערב ברציפות, ללא הפסקות וללא שעה מוגדרת וקבועה שבה מסתיים יום העבודה, והייעוץ הארגוני, שהוא נותן למשה הוא כנראה לא רק פיזור סמכויות בין בעלי תפקידים נוספים, אלא, ככל הנראה, גם שינוי בשפה.

קיים ויכוח בין הפרשנים האם משה היה כבד פה וכבד לשון כפשוטו, כלומר – מגמגם, או שהפגם לא היה פגם פיזי אלא מהותי. קיימת סברה שמשה פשוט דיבר בשפה גבוהה, שפה אידיאולוגית אשר לא היתה מובנת לאיש הפשוט מישראל. לפי תפישה זאת, תפקידו של אהרן אחיו של משה, היה לתרגם את השפה הגבוהה של משה לשפה מדוברת ומובנת.

יתרו היה גם יועץ מיוחד של פרעה לטיפול בבני ישראל, יחד עם בלעם ואיוב. לפי המדרש יתרו ברח בזמן מהתפקיד, ולכן לא נענש כפי שנענשו בלעם ואיוב.

צבע נוסף מצטרף לדמותו של יתרו ע"פ המסורת הדרוזית. הדרוזים מכנים את יתרו "נבי שועייב" ומזכירים את הקשר המיוחד בין משה רבנו לבין יתרו חותנו. המקום הקדוש לדרוזים הוא קבר יתרו הנמצא ליד כפר חיטים, שם גם חוגגים הדרוזים את חג נבי שועייב.

סיפור יתרו מופיע גם בקוראן, שם הוא נזכר ומתואר כנביא העיר מדיין, הקורא לאמונה בא-ל אחד ולצדק חברתי. ניתן לסכם ולומר שדמותו של יתרו בעיני חז"ל היא בסה"כ חיובית, למרות נקודות הקושי – למשל העובדה שיתרו עבד כל עבודה זרה שהייתה בסביבה! לא הייתה עבודה זרה שיתרו לא ניסה ולא התנסה בה. יתרו הוא דוגמא לאדם שמופיע מחוץ למערכת, מצליח להשתלב בה באופן חלקי, ואף להשפיע במעט.

גדעון ישראלי, חבר עין הנצי"ב, נשוי לשרה, אבא לילדים, סבא לנכדים, מקדם
התיישבות בעמק המעינות.

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש להירשם בקישור: <https://forms.gle/bzbZhmBafTeQLY3k6>
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il